

РЕШЕНИЕ

№ 7323

гр. София, 23.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в
публично заседание на 04.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на
прокурора Радослав Стоев, като разгледа дело номер **5214** по описа за **2025**
година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс
(АПК), вр. с чл. 285, ал.1 и чл.284 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под
стража (ЗИНЗС).

Образувано по искова молба с вх.№ 12368 /19.05.2025 год., подадена от В. Ц. П., ЕГН [ЕГН], от
[населено място], с която предявява иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, на
основание чл.284 от ЗИНЗС, за обезщетение в размер на 16000 лв., за претърпени имуществени
вреди – заплатено дентално лечение – поставяне на импланти по договор от 22.03.2024г.,
причинени от незаконосъобразно бездействие на служители на ответника зъболекаря на ЦСЗ д-р
К. и отговорните длъжностни лица от администрацията на затвора, които са отговаряли за
осигуряването на медицинско обслужване – липса на осигурено своевременно и адекватно
дентално лечение по време на задържането му в Централния софийски затвор в периода от
28.11.2019г. до 03.09.2020г., ведно със законната лихва от момента на увреждането. Към исковата
молба са приложени писмени доказателства по опис. Според посоченото в молбата бездействието
се изразява в ненавременен и некачествен стоматологичен лечение, незалепване своевременно и
лошо залепване на мост, както и нелечение, довело до падане на зъбите и невъзможност за
хранене. Отношението на стоматолога е било грубо и унижително, съставляващо нарушение на
чл.3 от ЗИНЗС. Молбата е уточнена с молба от 02.07.2025г. Ищецът твърди, че
незаконосъобразното бездействие на ответника в исковия период и причинно-следствената
връзка между него и настъпилите вреди - вреденото му орално здраве, са безспорно установени с
влязло в сила решение № 24372 от 21.11.2024г., по адм.д. № 2818/2022 г. по описа на АССГ.
Приложени са писмени доказателства, във връзка с размера на претърпените вреди. Претендира

разноски, съгласно представен списък.

Ответникът, “Главна дирекция изпълнение на наказанията (ГДИН), в писмен отговор на исковата молба и в съдебно заседание, чрез процесуален представител, изразява становище за недопустимост, неоснователност и недоказаност на исковата претенция. Твърди, че фактът, че влязлото в сила съдебно решение има сила на присъдено нещо по отношение на страните не е абсолютна положителна предпоставка за уважаването на иска за обезщетение за имуществени вреди. Твърди, че исковата претенция е погасена по давност. Излага доводи, че ищецът е потърсил медицинска помощ две години и половина след излизането си от затвора. Според отговора, не се установява наличие на неизпълнение на вменено от закона задължение на ответника, което да ангажира отговорността му и с което се нарушава чл.3 от ЗИНЗС. Оспорва иска изцяло по основание и размер като неоснователен и недоказан. Счита, че не са налице предпоставките по чл.284, ал.1 ЗИНЗС, поради което моли искът да бъде отхвърлен. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище, че искат е установен по основание и размер и моли да бъде уважен.

Административен съд София - град, I отделение, LXV състав, след като взе предвид становищата на страните и въз основа на приетите по делото доказателствата, намира се за установено от фактическа страна следното:

От събраните по делото доказателства се установява, че ищецът В. Ц. П. в периода от 19.04.2019г. до 28.11.2019г. е бил задържан по мярка за неотклонение задържане под стража, като от 28.11.2019г. е бил преведен в Затвора [населено място]. На 03.09.2021г. е освободен.

С Решение № 2824 от 26.04.2024г., постановено по адм.д. № 2818 по описа на АССГ за 2022г. ГДИН е осъдена да заплати на В. Ц. П. 15000 лв., представляващи неимуществени вреди, причинени му от бездействието на служители на ответника в СЦЗ за периода от 28.11.2019г. до 03.09.2020г., което бездействие се изразява в незалепен своевременно и лошо залепен мост, довел до падане на зъбите, както и нелечение, в резултат на което са започнали да му падат зъби от горната челюст. Решението е оставено в сила с Решение № 24371 от 21.11.2024г. по адм.д. № 8985/2024г. на тричленен състав на АССГ. В решението съдът е приели за правилни и доказани твърденията на ищеца, че проблемите му са започнали от неправилно залепения мост на 30.12.2019г., защото впоследствие тези зъби са загубени.

От ищеца в настоящето производство са представени писмени доказателства - Договор за медицинска услуга с амбулатория за индивидуална практика за първична дентална помощ “Нуридент” от 22.03.2024г.; документи за извършени плащания в размер на 16000 лева; питане до началника на затвора [населено място] от 27.12.2019г.; питане до началника на затвора [населено място] от 08.06.2020г.; молба до началника на затвора [населено място] от 18.06.2021г. Приложено е за дослужване адм.д № 2818/2018г. на АССГ; от ответника е изпратено и е прието като доказателство по делото затворническото досие на ищеца. От “Нуридент” ЕООД е представена информация във връзка с лечението на ищеца и цената му.

Искът е с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС – претендира се обезщетение за вреди, причинени на задържан под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС. На основание чл. 203, ал. 1 (ДВ, бр. 13 от 2017 г.) от Глава единадесета на АПК, исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно чл. 203, ал. 2 (ДВ, бр. 13 от 2017 г.) от АПК, за неуредените въпроси за имуществената отговорност

се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) или на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража. Според чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, съгласно който осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение, като в ал. 2 на същия член е посочено, че за изтезания, жестоко, нечовешко или унизително отношение се смятат и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

За да бъде приета основателност на иска за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва кумулативно да бъдат доказани: акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС и настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, оборима презумпция. Следователно отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение (чл. 3, ал. 1), както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането под стража", изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност (чл. 3, ал. 2).

В случая се претендира обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 16000 лева, причинени в резултат на незаконосъобразни бездействия на администрацията в Затвора в [населено място], изразяващи се липса на осигурено своевременно и адекватно дентално лечение по време на задържането му в Централния софийски затвор в периода от 28.11.2019г. до 03.09.2020г. Следователно презумпцията по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС е неприложима и в тежест на ищеца е да установи настъпилата вреда, в случая претърпяна загуба, нейният размер и причинната връзка между вредата и незаконосъобразното бездействие на ответника.

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице – лишено от свобода, изтърпяващо мярка за неотклонение “ задържане под стража” и в следствие наказание “лишаване от свобода” в затвора - [населено място]. В периода от 19.04.2019г. до 28.11.2019г. е бил задържан по мярка за неотклонение задържане под стража, като от 28.11.2019г. е бил преведен в Затвора [населено място]. На 03.09.2021г., като твърди, че условията, в които е бил поставен там са му причинили имуществени вреди в размер на 16000 лв. - заплатено дентално лечение.

Искът е предявен срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ - юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията“ - надлежен ответник по чл.205 от АПК, вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС.

В случая следва да се приложат установените за защита на правото по чл. 3 ЕКПЧ стандарти,

установени от Европейския съд по правата на човека. Постановено е пилотното решение на ЕСПЧ по делото Н. и др. с/у България, в което Европейският съд е дал генерални мерки за преодоляване на проблемите на условията в затворите, нарушаващи забраната по чл. 3 ЕКПЧ. В решението Н. ясно се сочи по какъв начин следва да се прилага българският закон, предоставящ компенсаторно средство, за да може да изпълни изискването за ефективно вътрешноправно компенсаторно средство за защита от нарушаване на чл. 3

Както е посочено в §226 и §227 от решението по делото Н. и др. срещу България чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности на демократичното общество. Той забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата. За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. Въпреки че малтретиране, което постига този минимум, често включва действителна телесна повреда или силно физическо или психическо страдание, дори и при липса на такива, когато отношението унижава или принизява човек, показвайки липса на уважение или води до засягане на неговото човешко достойнство, или предизвиква чувство на страх, страдание или малоценност, което може да разбие моралната и физическата устойчивост на този човек, то също може да попадне в обхвата на забраната на чл.3.

Както посочва ЕСПЧ в оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия

В случая ищецът не навежда доводи за липса на достатъчно жилищна площ, липса на престой на открито, достъп до упражнения на открито, естествена светлина или въздух, наличие на вентилация, адекватност на отоплението, възможност за използване на тоалетната в уединение и съответствие с основни санитарни и хигиенни изисквания или липса на медицинска помощ. Единственото му твърдение е свързано с липсата на дентално лечение по време на престоя му в затвора/ ареста.

От събраните по делото доказателства се установява, че по време на престоя му в затвора му е оказвана медицинска помощ. От медицинска справка изготвена от д-р В. К. на 12.06.2020 г. се уточнява, че на ищеца В. П. е рециментиран стар мост по негово изрично настояване въпреки разяснените му възможни последствия. Пациентът собственоръчно се е подписал, че е запознат с тях.

Относно позоваването в исковата молба на силата на пресъдено нещо, следва да се има предвид, че съгласно чл. 298, ал.1, ГПК, решението влиза в сила само между същите страни, за същото искане и на същото основание. В случая основанието на иска е по чл. 284 и сл. от ЗИНС, като от събраните доказателства не се установява наличие на изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание. В Решение № 2824 от 26.04.2024г. по адм.д. № 2818/2022г. на АССГ е установено, че е налице незаконосъобразно бездействие от страна на ответника в периода от 28.11.2019г. до 03.09.2020г., но не се установява това да е до степен да представлява изтезание или жестоко или нечовешко отношение по чл. 3 от ЗИНС.

Както бе посочено, в чл. 284, ал. 5 ЗИНС е въведена презумпция за наличие единствено на неимуществени вреди, но не и на имуществените. Съдържанието на понятието „вреда“ не е дефинирано от законодателя. Според трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага,

които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на благата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние. Имуществените вреди представляват разликата между имуществото на кредитора след засягане на благото и това, което би имал, ако нямаше засягане. В настоящия случай се претендират претърпени загуби, които се установяват като намаляване имуществото на ищеца.

От събраните по делото доказателства се установява, че вписаната по договора цена за денталната услуга е в размер на 16000 лв. На последната страница от договора ръкописно е написано текст, че сумата от 11000 лв. е преведена по банков път на 22.03.2024 г. не от ищеца, а от името на В. Х. К. - негов внук. В представената по делото операционна бележка за плащане в основанието за превода е посочено само дентално лечение без да е конкретизирано името на получателя на услугата. Недоказан остава фактът, че 11000 лв. са заплатени за лечението на ищеца. Дори и да е така обаче настъпването на вредите в размер на 11000 лв., платени от В. Х. К., в правната сфера на ищеца остава недоказано. Предвид събраните доказателства твърдените вреди не са настъпили в патримониума на ищеца. Претърпени имуществени вреди се присъждат само на лицето, което ги е претърпяло. Доказано е плащане в размер на 5000 лв. от името на В. Ц. П., като в разписката от 25.06.2024 г. изрично е упоменато, като основание дентално лечение на ищеца.

Не се установява и наличие на причинно-следствена връзка между претендираните вреди и незаконосъобразното бездействие на служители на ответника. Обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Под преки вреди следва да се разбират само тези, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Освен преки, вредите следва да бъдат и непосредствени, т. е. да са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат. По делото е предоставен договор за медицинска услуга от 22.03.2024 г. от амбулатория „НУРИДЕНТ“. Ищецът е освободен от затвора на 03.09.2021г. Това е продължителен период от време, поради което не може да се твърди, липсата на дентално лечение в затвора е довело до необходимост от поставяне на 15 импланта.

В мотивите на тълкувателно решение № 1/15.03.2017 г. по тълк. дело № 2/2016г. на Върховен административен съд е изяснен въпросът какво е съдържанието на употребените в чл. 4 от ЗОДОВ понятия - пряка и непосредствена последица от увреждането. Легална дефиниция на тези понятия законодателят не е дал нито в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, нито в чл. 51 от действащия Закон за задълженията и договорите, към който препраща параграф 1 от ПЗР на ЗОДОВ, нито в действалия от 1893 до 1950 г. Закон за задълженията и договорите, нито в други нормативни актове от действащото право. Както правната теория, така и съдебната практика, обаче, е приела критерии, от които да се изхожда при дефинирането на тези понятия. Според правната доктрина водещи при определянето на съдържанието на понятията "пряка и непосредствена последица" са теорията за равноценността, според която един факт е причина за резултата, когато, ако този факт е липсвал, то резултатът не би настъпил, и адекватната теория, съгласно която причина са тези условия, които причиняват резултата нормално, типично, адекватно, а не по изключение. В практиката на Върховния касационен съд, обективизирана в Решение № 81/27.1.2006 г. по гр. д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, Решение № 129/25.07.2005 г. по гр. д. №

2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че "...непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, които обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите".

От посочените разпоредби следва, че между незаконосъобразното бездействие на ответника и вредата, претърпяна от ищеца, не е налице пряка причинна връзка, доколкото са изминали две години и половина, през които тази връзка е прекъсната, а и дори този срок да бе по-кратък по делото липсват доказателства, от които да се установи, че лечението на ищеца в "Нуридент" е причинено от липсата на лечение в затвора. Неоснователно е позоваването в тази връзка на установеното в решение № 2824 от 26.04.2024г. по адм.д. № 2818/2022г. на АССГ, тъй като, както бе посочено, съгласно чл. 298, ал.1 ГПК, решението влиза в сила само между същите страни, за същото искане и на същото основание. Във влязлото в сила решение на АССГ е изследвана причинно-следствената връзка между бездействието на ответника и. Претендираните пред съда неимуществени вреди, която се основава на различни факти, от установените в настоящето производство.

Съдът намира за неоснователно направеното с отговора на исковата молба възражение за изтекла давност по следните съображения: Съгласно чл. 110 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), давността за предявяване на иск по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, с оглед липсата на специална разпоредба в самия закон е пет години. С т. 4 на Тълкувателно Решение № 3 от 22.04.2004 г. по Тълкувателно дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС е прието, че началният момент на погасителната давност при исковете за обезщетение от причинени вреди от незаконни действия, респективно бездействия на административния орган е този на преустановяването им. По закон давността не се прилага служебно, поради което длъжникът трябва да възрази и да заяви изрично пред съответния орган, че задължението му е погасено по давност. В конкретния случай, незаконосъобразните действия са преустановени на 03.09.2021г., когато ищецът е освободен от затвора в [населено място]. Следователно и към момента на подаване на исковата молба 19.05.2025г. давността не е изтекла.

Неоснователността на главния иска обуславя и неоснователност на акцесорната претенция за присъждане на законната лихва от момента на увреждането.

Направеното искане от ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователно. Приложимите разпоредби на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК, във вр. с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. След като те не предвиждат отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска му, то такова в случая не се дължи в този смисъл е и практиката на ВАС - Определение № 4173 от 20.04.2023 г. на ВАС по адм. д. № 2261/2021г.; Определение № 10136 от 10.11.2022 г. на ВАС по адм. д. № 5659/2021 г., III о. и др.

Водим от горното и на основание чл. 221, ал. 2 и чл. 222, ал. 1 АПК, Административен съд - [населено място], LXV състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на В. Ц. П., ЕГН [ЕГН], от [населено място], срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за обезщетение в размер на 16000 лв. за претърпени имуществени вреди – заплатено дентално лечение – поставяне на импланти по договор

от 22.03.2024г., причинени от незаконосъобразно бездействие на служители на ответника – липса на осигурено своевременно и адекватно дентално лечение по време на задържането му в Централния софийски затвор в периода от 28.11.2019г. до 03.09.2020г., ведно със законната лихва от момента на увреждането.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщението, че е изготвено, пред тричленен състав на Административен съд - [населено място].

Съдия: